PAZAR
12
Haziran 1938
SAYI: 163

ERZURUM 1937

DOĞU

GÜNDELİK GAZETE

İDARE YERİ:
Erzurum Gölbaşı Doğu İdarehanesi
Pazartesiden maada her gün çıkar
Sayısı her yerde 5 kuruştur
Basılmayan yazılar geri verilmez

Fransa ile tam mutabakat hasıl oldu

Müzakerelerin neticesinde Fransa ile bir dostluk muahedesi yapmamız mukarrer

Hatay memurlarına yeni delege: "Türk - Fransız dostluğunu her türlü halelden vikaye etmeleri için elden geleni yapacağız,, dedi.

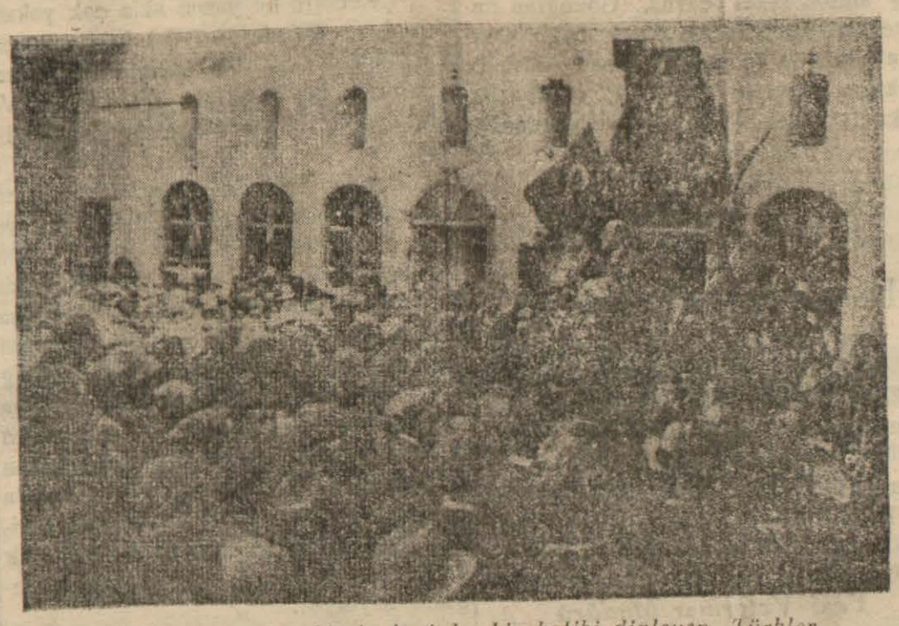

Hatayda yapılan bir toplantıda bir hatibi dinleyen Türkler

Paris, 10 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Türkiye Büyük Elçisi Suat Davazla Fransız Hariciye Nazırı Bay Bone arasında 10 gündenberi devam eden Sancak meselesi hakkındaki görüşmeler oldukça yatıştırılarak anlaşmaya varılmış ve Türkiye ile Fransa arasında umumî müzakerelere yol açılmıştır. Yakında Türkiye ile Fransa arasında bir dostluk muahedesinin imza edilmesi beklenilmektedir.

(Alttarafı 4 üncüde)

İtalyanın haricî siyaseti

İtalyanın bugün Avrupada takip etmekte olduğu haricî siyaset sulha, Avrupa milletleri arasındaki siyasî müvazeneye çok müessir olacak bir mahiyet arzetmektedir. Bugün dünyanın politik müvazenesini anlamak için İtalyan haricî siyasetine bir göz atmak faydadan hali değildir.

İtalya da en mühim siyasi hadise 1936 son baharında kurulmasına muvaffakiyet hasıl olan Roma - Berlin anlaşmasıdır. Berlinde İtalyan Hariciye Nazırı Kont Ciano ile Baron Fon Nörat arasındaki konuşmalardan sonra İtalya ile Almanya her sahada tamamen müşterek bir şekilde harekete başlamışlardır.

Bunun bir neticesi olarak İspanyada Franko tarafını açıkça müdafa etmişler, Japonya ile Almanya arasındaki anlaşmaya iltihak ederek bunu komonizmin ihtilâlci hareketlerine mani olabilecek bir mahiyete sevkelmişler ve nihayet orta ve Şarkî Avrupada yeni bir vaziyet yaratmışlardır.

Avusturyanın Almanyaya ilhak edilmesi, Berlinle Prağ arasındaki yeni münasebetler ve Almanyanın Tunayı takip ederek gittikçe genişlemeğe başlayan nüfuzu İtalyada şüphesiz bir endişe yaratmaktadır. Bununla beraber İtalya hükûmeti bu inkişafı her gün bir parça daha uysal bir vaziyetle müşahade etmektedir.

Yalnız son günlerde gerek Bay Mussolini, gerek Kont Ciano tarafından söylenen nutuklarda Berlin - Roma aksının sağlam olduğu defalarca tekrar edilmiştir. Avrupada kimsenin bundan şüphsi olmadığı halde sa'âhiyettar İtalyan reçüllerini bu laflarına ne mana vermek lâzımgeleceği düşünülebilir. Çünkü İtalya ile Almanyanın menfaat birlikleri muhakkaktır. Buna Avusturyanın ilhakı neticesinde hasıl olan hudut komşuluğunu da ilâve etmek bir zarurettir. Bu komşuluk birçok kimseler tarafından İtalyanın selâmetini tehdit eden bir vaziyet diye mütalaa edilmişti.

Bütün bunlar siyasî hakikatların hadiselere göre tebeddülünü göstermektedir. Bununla beraber İtalya, siyasetine esas olarak Bolşevizm ile mücadeleyi almıştır. Bu fikir aynı zamanda Almanyanın da takibettiği en esaslı haricî siyaset prensibidir. İşte İtalyanın İspanyada takibetmekte olduğu siyaset ve Roma Tokyo anlaşmaları ancak bu suretle izah edebilirler.

İtalya bugün uzak Şark kavgalarında açıkça Japonyaya taraftar bulunduğunu izhar etmiştir. İtalyanın fikrine göre Çin Jopon mücadelesi Japonyanın emperyalist arzularından ileri gelmemektedir. Japonları Çinde harekete sevkeden milli Çin hükûmetinin Bolşeviklerle çok sıkı bir temasa gelmiş bulunmasıdır.

İtalya Balkan devletlerile çok sıkı bir münasebet halinde bulunmaktadır. Coğrafî vaziyeti itibarile Avrupanın bu kısmına yakından bağlı bulunmaktadır. Burada eski dostluklarını muhafaza ettiği gibi yenilerini yaratmak hususunda da gayret göstermektedir. Yugoslavya ile yeni yapılan anlaşma iki memleketi sarsılmaz bir dostlukla birbirine bağlamıştır.

İtalya İngiltere ile son yaptığı anlaşma ile çok yakın münasebetlere girmiş bulunmuyor. Her fırsatta İtalyan devlet adamları İngiliz hükûmetinin siyasetini methetmekte ve onun takip ettiği yolu hayranlıkla karşılamaktadırlar.

CİHAD BÂBAN

(Alttarafı 3 üncüde)

Şarbayımızın seyahati

Erzuruma içme suyu isalesine başlanacaktır. Tortum şelâlesinden istihsal edilecek elektrikle İplik Fabrikası işleyecek. Mütehassıs heyet bugün geliyor

Trabzon, 11 [Hususî] — Uzun müddettenberi Erzurum şehrine ait bir çok işleri takibetmek üzere Ankaraya gitmiş olan Belediye Reisi Şevket Arı dün şehrimize gelmiştir. Belediye Reisi bugün Tortum şelâlesini ve buradan elektrik istihsali meselesini tetkik etmek üzere buraya gelmiş olan heyetle beraber bugün Erzuruma hareket etmiştir. Erzurumda kurulacak iplik fabrikası için kuvei muherreke olarak buradan istihsal edilecek olan elektriğin kullanılması düşünülüyor.

Mütehasıs heyeti Belediye Reisile beraber burada bulunan Erzurum Valisi Haşim İşcanla uzun bir konuşma yapmıştır.

Belediye Reisi Şevket Arı seyahetinden aldığı neticelerden memnun görünmektedir. Bu neticeler bütün Erzurum'u'arı da sevindirecek mahiyettedir.

Şehir planı hiç bir tadile uğramadan Nafıa Vekâleti tarafından tastik edilmiştir. Erzuruma içme suyu getirilmesi Nafıa Vekâleti tarafından kabul edilmiş ve çelik borular içinde suyun isalesi işine pek yakında başlanması tekarrur etmiştir.

Belediye Reisi Şevket Arı

Sergi dün açıldı

Sekiz yüzden fazla eser teşhir edilen Kız Sanat mektebi sergisini, bütün gezenler çok mükemmel buldular

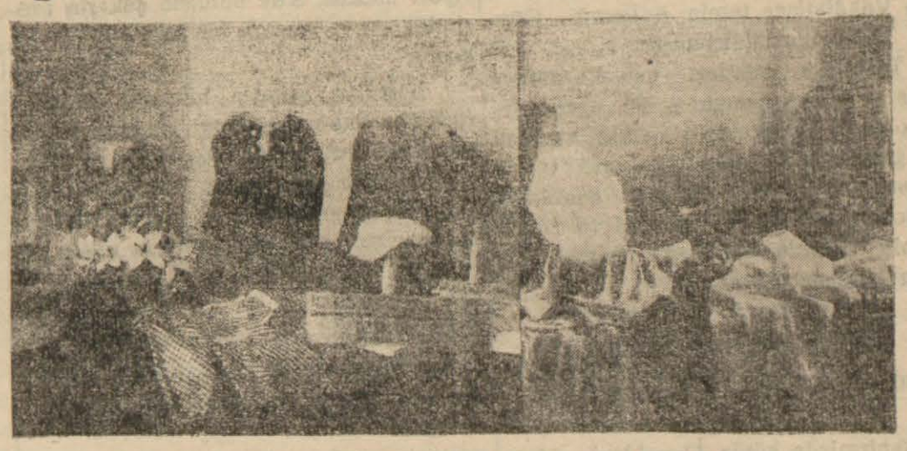

Aksam Kız Sanat okulu sergisinden bir köşe

(Yazısı 2 inci sayıfada)

ILICADA BİR GÜN

İmar programı ikmal edildikten sonra Ilıca Erzurum için güzel bir istirahat mahalli olacaktır. Fakat bugünkü şartlar içinde orada uzun müddet kalmak ve dinlenmek kabil değildir

Röportajı yapan: *Sezai KARATOPRAK*

Ilıcada İmar Birliğinin inşa ettirdiği yeni otel ve banyo

Ne zamandanberi yüzünü göstermiyen güneş bugün sırtımızı kızdırıyor. Gök masmavi ve gözlerimizin önüne yayılan ova yemyeşil. Bu güzel havada Erzurum içinde oturmak insana sıkıntı veriyor, bir parça gezmek, şehir dışında dolaşmak ihtiyacı hissediliyor. Bu düşünce ile Ilıcaya gitmeğe karar verdim.

Uflaya puflaya giden bir lokomotifin peşine takılmış küçük bir vagonun içine tıkılarak ufak ta olsa bir seyahat yapmak hoşa gitmezdi. Onun için bir faytona atladım:

— Çek dedim, Ilıcaya gidiyoruz.

İsanbul kapısından dışarı çıkınca şehrin bozuk kaldırımlarında sarsıla sarsıla yürüyen araba ve hayvanları rahata kavuştular. Atlar şimdi dümdüz şosede keyifli keyifli yürüyor, arabacı hafiften bir şarkı tutturmuş, ağzındaki sigaranın dumanlarını savuruyor.

Yol daha yeni amir edilmiş olduğu için çok düzgün. Kenarlarda yeşermemiş cılız akasya fidanları, etraflarına gelip geçenlerin tahribinden muhafaza edilmeleri için demir teller çekilmiş... Onlara baktım:

(Alttarafı 4 üncüde)

FIKRA:

Kadınlığa dair

İlerliyen inkilâp, memlekette bir çok düşüncelerle beraber kadınlık mevzuundaki fikirlerimizi de değişitrdi.

İmparatorluğun kadını, loş harem dairelerinin geniş sofalarında giyindirilmiş, kuşandırılmış bir bebek gibi geziyordu.

Dünün kadını, evinde erkeğinin zebunu, şahsiyeti ve karakteri olmıyan, satılık bir metadı. Görgüsüzdü, bilgisizdi, ürkek ve mahcuptu. Hayatla alâkası hemen hemen yok gibiydi.

Yükselmeyi arzulayan bir memleket çocuklarını böyle zavallı bir mahlûka emanet edemezdi. Bunun için Cümhuriyet rejimi memleketin her tarafında Türk kadınını yükseltme işini üzerine aldı.

Kız san'at mektepleri ev ve iş sahasında işte bu vazifeyi gören kıymetli müesseselerdir.

Memleket için kadının tek vasfı ana olmaktır. İyi analar memleketin istikbalini kucaklarında büyütürler. Yurda müfit olacak çocukları onlar yetiştirdiği, fikirlerile, ruhlarile onlar beslediği için... Ve iyi bir anı her şeyden evvel iyi bir ev kadınıdır.

Kız san'at mektebinin dün açılan sergisini gezerken bunları düşündüm ve memleketin sade on altı yerinde değil, bütün merkezlerinde böyle müesselerin açılmasını temenni ettim.

Bahadır DÜLGER

Umumî Müfettiş

Vilâyete bir telgraf çekerek tahassüslerini bildirdi

Trabzone gelmiş olan Üçüncü Umumî Müfettiş Tahsin Uzer Erzurum vilâyetine bir telgraf çekmiş ve bölgeye avdet etmiş olmaktan tevellüt eden hissiyatını şu suretle bildirmiştir:

Erzurum vilâyetine:

"Ameliyattan sonra, bilâhare Trabzona avdetimden dolayı başta zatı âlileri olduğu halde çalışma arkadaşlarımızdan, Şarbaylardan, Partî Başkanlarından, Halkevlerinden ve diğer idarî ve içtimaî teşekküllerden ve bazı zevattan iltifatkâr ve nüvazişkâr telgraflar ve yazılar aldım.

Hakkımda gösterilen bu çok samimi, içi sevgi ve saygıya karşı son derece mütehassis ve müteşekkir kaldığımı arzeder, cümleye derin saygılarımı sunarım.

Üçüncü Umumî Müfettiş
T. UZER

Doğudan Haberler

Sergi dün açıldı

Sekiz yüzden fazla eser teşhir edilen Kız Sanat mektebi sergisini, bütün gezenler çok mükemmel buldular

Erzurum Akşam Kız Sanat mektebinde ikinci ders yıl sonu münasebetile tertip edilen sergi dün merasimle açılmıştır.

Saat 15 den itibaren şehrin büyükleri mektepte toplanmış bulunuyorlardı. Başta Vali muavini Hilmi Balcı olduğu halde bütün büyük memurlar orada idiler. Saat tam 16 da sergi açılmış ve teşhir edilen eserler hazurun tarafından zevkle seyredilmiştir.

Erzurum Akşam Kız Sanat Okulunda yalnız biçki, dikiş ve moda dersleri vardır. Güzel şapka, tovalet, kadın elbiseleri ve çok nefis çiçeklere her köşede tesadüf etmek kabildi. Ders harici olmak üzere talebelere muhtelif beyaz işlerde yaptırılmış ve bunlar da yapılan hususi bir köşede teşbir edilmişti.

Sergi eser itibarile mükemmel olduğu halde dekor bakımından bir parça zayıftı. Direktör Bayan Aliye Kurter bunun için:

— Ne yapalım dedi. Muallimlerimiz tamam olsaydı daha mükemmel ve göze daha güzel görünebilecek bir sergi açmamız kabil olurdu. Fakat biz burada yalnız Bilgi, Dikiş ve Modadan başka bir ders okutamıyoruz. Diğer taraftan görüyorsunuz, bina bizim için çok dardır. Sergimizi bile eserlerin bütün kıymetlerile tebarüz etmesine mani olacak derecede loş koridorlara kurmağa mecbur olduk. Erzurum için bir Kız Enstitüsü binası lüzumludur. Hele talebe adedi her geçen sene bir miktar daha artıyor. Gelecek sene kadromuzun ne olacağını kestirmek kabil değildir.

Bu itibarla çok sıkıntıya maruz kalacağız muhakkak gibidir. Bir de tabahat ve idaresi dersleri ilâve edilirse artık bu binaya sıkışmanın maddi imkânı kalmaz. Bir bina yapılmasını temenni etmekten başka çaremiz yok. Hem O zaman müessesemiz daha müessir, daha mufit olur.

Bu Sanat okuluna millet mektebi derecesinde tahsil görmüş olan evli veya bekâr bütün kadınlar girebilirler ve iki senelik kısa bir tahsil müddetinden sonra gerek biçkiyi, gerek modayı mükemmel bir surette öğrenirler.

Bu gün 130 talebesi olan Akşam Kız Sanat okulu büyük bir inkişafa mustelt kıymetli bir müessesedir. İki senelik mazisine göre bugün sergide teşhir edilen eserler bu mütevazi müessesede sistematik bir şekilde çalışıldığına, değerli neticeler alındığına delalet eder.

Serginin gezilmesi oldmkça uzun sürmüş ve bundan sonra hazırlanan büfede davetliler ifaz edilmişlerdir. Bütün geziciler serginin muvaffakiyetle başarılmış bir eser o'duğunda müttefiktirler.

Hasankalede

Hummalı bir imar faaliyeti var

Hasankale ile nahiye merkezleri arasındaki telefon hatlarının inşasına başlanmıştır. Şehrin su tesisatı için de çalışmalar başlamıştır. Belediye önündeki meydanlık tesviye edilmiş, etrafı çevrilmiş ve tesviyeyi türabiyesi yapılmıştır. Bu suretle beşyüz metre murabbaında güzel bir park vücude getirilmiş olmaktadır.

Köprü köyünde yeniden bir karakol binası yapılmıştır. Hasankaledeki hükümet konağı inşaatında hummalı bir faaliyetle çalışmaktadır.

Erzincan Vilâyeti büyüdü

Hınısta yeni mektepler

Hınıs [Hususi] — Kaza merkezinde beş sınıflı, Halil çavuş, Gökoğlan nahiye merkezlerile merkeze bağlı Cevriye köyünde üç sınıflı, ceman dört ilk mektep binasının keşifleri yapılmıştır. Yakında temel atma merasimi yapılacaktır.

Kars haberleri

Havalar fena gidiyor

Kars [Hususi] — Haziranın haftası olduğu halde ravalarda hâlâ bir selâh gözükmemektedir. Kırk ikindi yağmurları burada yazın ve baharın yüz göstermesine imkân bırakmıyorlar.

Kars Orman Müdürü işe başladı

Kars [Hususi] — Kars Orman Müdürlüğüne tayin edilmiş olan Nuri Ünsal buraya gelerek vazifesine başlamıştır.

Yeni Veteriner Müdürü

Kars [Hususi] — Kars Veteriner Direktörlüğüne Zonguldak Veteriner Direktörü Muhittin tayin edilmiştir.

Karsta eğlence yerleri

Kars [Hususi] — Buranın tek eğlence yeri olan park gazinosına güzel bir saz heyeti getirilmiştir. Bundan başka Halkevi cazı Cumartesi ve Pazar günleri şehir bahçesinde güzel parçalar çalmağa başlamıştır.

Bir tayin

Erzurum Vilâyeti Vakıflar müdürlüğü başkâtibi Emin Kars vilâyeti Vakıflar memurluğuna yirmi lira maaşla tayin edilmiştir.

HAVA

11 - 6 - 938 saat 8 Raporu

Hava tazyiki : 610.1
» **»** **(Deniz seviyesi)** : 763.0
Suhunet : + 14.5
Düşük suhunet : + 7.3
Rutubet : % 54
Ruzgâr : Şimali şarki saniyede 5 mil
Rüyet : Tam
Sema : Az bulutlu
Yağış : Yok

Trahomla mücadele

Hasankalede bir Dispanser açılıyor

Hasankalede küçük bir Trahom Dispanseri açılması tekarrur etmiştir. Bunun için kasabanın merkezi bir yerinde hastaların kolayca girip çıkabilecekleri müsait bir bina bulunması ve tesis için icap edecek masrafların Sıhhiye Vekâletince temin edileceği Erzurum Valiliğine bildirilmiştir.

Trahomlu mikdarı umumi nüfusa nisbetle hemen hemen % 50 derecesinde olan Hasankalenin sıhhî vaziyeti için pek isabetli olan bu karar tatbik sahasına çıktıktan sonra o mıntıkada Trahomlu mikdarının derhal ve mahsûs bir şekilde azalmağa başlayacağı muhakkak sayılabilir.

Resim iş sergileri

Bütün ilkmekteplerin sergisi açılıyor

Şehirmizde bütün İlkmektepler ders faaliyetini bitirmişlerdir. Yarından itibaren bu mekteplerin hepsinde birer resim ve iş sergisi açılacaktır. Bu sergiler bütün halk tarafından ziyaret edilebilecektir.

Şeker ihtikârı

Fazla fiatla da olsa halk şeker bulamıyor

Hınıs, 7 [Hususi] — Üç dört aydan beri Hınısta şeker satın alabilmek bir iş bulabilmek kadar güçleşmiştir. Her müracaat edilen bakkal, her baş vurulan attar müşterisine «yok» diye cevap veriyor. Maksat elde bulunan şekerin üzerinden gayrı meşruh bir kâr alarak satmaktır.

Belediye şekerin kilosunu kırk kuruştan satmağı menettiği halde satış işini ellerinde tutanların yaptıkları ihtikâr yüzünden bugün şeker daima kırk kuruştan fazlaya satılıyor. Böyle olmakla beraber şeker satın alabilmek adeta bir imtiyaza sahip olmak gibidir. Değerinden çok üstün satılan şekerin halk tarafından tedariki pep güç oluyor.

Belediyenin ciddî tetbirler alarak bu sıkıntının ve ihtikârın önüne geçmesi lâzımdır.

Bu gece nöbetçi eczane "İstanbul„ eczanesidir

TARİHTEN YAPRAKLAR

Oltuda Partlar

Özdemir AKAGÜN

İktibas hakkı mahfuzdur

Makedonyalı büyük İskenderin orduları Anadolu, İran ve buna mümasil ülkeleri istilâ ettikleri sıralarda İskenderin ölmesile generallarından Selüküs milattan üç yüz on iki sene evvel İranda Selüsitler devletini kurduğu zaman Part hakanlarından Eşk [Arsay] Selüsitlere karşı isyan edip yeniden Part yahut Arsasit İmparatorluğunu kurduğu asırlarda Naim Çelebinin kenar notlarında bu havali tarihini şöyle nakl ediyor:

Partlar Arapların ve Frankların Sitt dedikleri Turanî bir kavimdendir. Hattâ Arap tarihlerinde bu sitt kelimesinin sonuna bir (M) ve nisbet (î) ilâvesile sitmî yani site mensup manasına delâlet etmek suretile tarihlerine öyle yazmışlardı ki bu kelime eski Türk dilleri şivelerinde (S) ekseriya (Ç) şeklinde okunduğundan bugünkü Oğuz Türkçesine çitmi şeklinde intikal ederek talaffuz edilmektedir ki en doğrusu budur.

Çelebinin bu yazısı akla çok yakındır. Arap dilinde de (Ç) harfi olmadığından onlar da bu kelimeyi sit sitmî şeklinde kullandıkları anlaşılıyor. Ve partların çitlerden olduğunu kabul ediyor.

Bundan maada çitleri fiziyonomi itibarile tavsif ediyor: Çitleri dağ ve ova kısımlarına ayırıyor uzun boylu sarı elâ gözlü ve sarı kumral saçlı pembeye yakın beyaz tenli ve bilhassa kadınlarının güzellikte emsali ve naziri bulunmadığını anlattıktan sonra dağ çitlerinin oturdukları mevkiin sarp ve arızalı dere ve tepelerden müteşekkil olmasından ve yolların mefkudiyetinden dolayı daha küçük yaşlan sırtlarında nakliyat yaptıklarından amudi fıkarilerinin öne doğru bir inhina teşkil ederek bellerinde az çok bir kamburluk olduğunu söylüyor.

Çelebinin bu tetkik ve tavsifi hakikate çok yakındır. Bugünkü Oltunun şimal cihetlerindeki sarp vadilerde meskûn olan dağ çitmilerinin aynı renk ve güzellikte oldukları amudi fıkarilerininde inhina etmiş bulunduğu bariz bir surette görülmektedir.

Bu kavmin miladî üçüncü asra kadar İranın şimalinde, Azarbaycada Gürcistan ve Anadolunun şark cihetlerinde icrayı hükmetmiş ve birçok kahramanlıklar göstermiş olduğun bu part (Çit) hükümdarlarından Mihridadın Hindistana kadar hâkim olduğu ve nihayet Erdşir adında bir İranlı isyan çıkarıp Çit hakanı dördüncü Behramı esir edip öldürdükten sonra bu parn sülâlesine nihayet vermiş olduğunu naklediyor ve diyor ki:

Bu part (Çitler) den bir şube miladî altıncı asır ortalarına kadar Anadolu Kürdistan ve Ermenistanda hüküm sürmuşlerdir ki Oltu havalisi de Karadenize kadar bu hudut içinde idi. (1)

Çitmiler çok cengâver bir millettir. Bununla beraber medeniyete hizmetler etmişlerdir buna delil kale büyük mabetler ve su bentleridir.

Çitmiler Oltu ve Oltunun şimal ve şarkındaki bölgelerde şehir ve kasabalar inşa etmişlerdir. Bunlardan bir kısmının halâ şehir ve kasaba halinde ve bir kısmının yalnız ankazının baki kaldığı ve bir kısmının da bilhassa çok ehemmiyetli bir geçit olan Karatoş şehrinin yerinde Toykert [Tavusker olacak]din Karatoy bağ ve bahçelerinin mevcut olduğunu ve halen Arsay (Ersis) Arkans Erkins (Eşkan) İshan Öşkvenk (Tortumun Öskvan) köyü ve müstahkem Oltuk (Oltu) ve (Nirlman) Narman şehirleri Partlar (Çitler) zamanında en belli başlı kasaba ve şehirlerdendir. (2)

Çitlerin bu havalideki belli başlı asarı: En meşhur Niriman (Narman) in muhteşem kalesile Tavuskertteki mabet ve bentleri harabeleri pernak ve orucuk mabetleri İşhandaki meşhur mabet ve kilise harabeleri Öşkvanktaki harabeler Çitlerin eseridir. Din: Hiristiyanlığın ilânından Şarkî Roma istilâsına kadar Çitmiler eski Türk itikatlarına göre kurt, ejderha öküz ve hattâ bütün kâinatın haliki diye güneşe ibadet ederlerdi. Ve her sene Temmuz ayının son haftasında köyleri civarlarında bulunan en yüksek dağa daha güneş doğmadan çıkarlar, kurbanlar keserler güneşin doğmasile ibadet yaparlar ve ondan sonra işü işret, zevk ve safaya başlarlar ve millî oyunlar oynarlar. İçkileri ise şarap ile tuttan yapılan bir nevi rakıdır.

Çelebinin yazdığı bu âdet halâ bu havali halkında anane halini almıştır. Meselâ Oltu ve civarı Temmuzun son Kırdağa Örtülü ve havalisi köyleri Allahuekber dağına ve şimaldaki dere köylerile Olur havalisi köyleri Germicek ve Tapılar dağına güneş doğmadan çıkarlar ve eğlendikten sonra gene akşama köylerine dönerler.

Gene Çelebi diyor ki: « Şarkî Roma istilâsına uğrayan çitmi memleketleri bilhassa ova Çitmileri bu istilâya dayanamamışlar ve hiristiyanlığı kabul eylemişlerdir. Dağ çitmileri ise mevkilerinin sarplığında istifade ederek Bizans istilâsına karşı koymuşlar ve kendilerine muhtariyet idare verilmek şartile hiristiyanlığı kabul edeceklerini ileri sürmüşler ve bunlarla başa çıkamıyacağını anlayan şarkî Roma hükûmeti bunlara muhtariyet vermiştir. Bunlar da kendi aralarında Karatoy Ardanuş Arsay şehirleri merkez olmak üzere müttehit bir

(Alttarafı 3 üncüde)

[1] — Tarihi daima tahrif ile uğraşan Ermeni tarihçileri bu Arsasitleri bit millî ermeni hanedanı diye göstermektedir. Kulakları çınlasın.

[2] — Çelebi yazılarında şimdiki Gürcüstan, Artvin ve Batum havalisi sekenesini Potiye kadar şimdiki ermenistan Kars Ani havalisi sekenesi hep Partların neslinden olduğunu Gürcü ve Bizans tarihlerinde kayıtlarla isbat ve bu havalide hep Turanilerin icraı hükmettiğini iddia ediyor bunları yakında okuyucularımız gene Doğu sütunlarında okuyacaklardır.

Zeyneb Onbaşı

— 13 —

Yazan: Semih KARTAL

Kuvayi inzibatiyecilerle nasıl çarpıştığımızı ve onların elinden nasıl kurtulduğumu anlatıyor.

Zeyneb onbaşı öksürdü. Her kelimeyi teker teker telâffuz ederek ve gözlerini heyecanla açarak okumağa başladı:

Üstümüze atılınca alçaklar,
Kurşun attık göğsü gerip rüzgâra.
Gök simsiyah, yerler beyaz, ayaz var.
Kanımızı akıttık biz karlara.

Alçakların fazlaydı pek adedi.
Bizden çoktu, yaralanan, inliyen
Yüzbaşımıza bize şöyle bağırdı:
"Düşm anına saldırın Türkün diyen,
Silâhlarla hiç durmadan can yaktık.
Beyaz yerler hep olmuştu kızıl kan.
Orada biz dünya değer yiğitleri bıraktık.
On iki can sağlam çıktık savaştan.

Zeyneb onbaşı kesik bir sesle adeta cesaret edemiyormuş gibi:

— Bundan sonrasına bir dürlü getiremiyorum. Katırlardan ve katırcılardan nasıl bahsetmeli bilmiyorum.

Mülâzim Kadrinin mavi gözleri gölgelenmiş kalmıştı. Ocaktaki titriyen alevler tuhaf bir ışık yaratıyorlardı. Ne ışığa ne de karanlığı benzeyen bu müteredddit aydınlık içinde bir müddet sustu sonra:

— Fena değil diye başladı. Renk ve his var belliki kalpten geliyor.

Vücudu hafif bir titreme ile ürperdi. Ve bıçkırık tutmuş gibi aceleyle ilâve etti.

— Yalnız darılma amma... mısralarda bozukluk var. İtina etmemişsin, sakat kalmışlar.

Zeyneb onbaşı elindeki defteri hüzünle dizlerinin üzerine düşürdü. Ses vermeden gözlerini köy odasının siyah hatıllı tavanına dikti sonra da umuzlarını silkti:

— Ben de hisle dolu olduklarını biliyorum. Nasıl olmasın? Bütün bunları yazarken içim kan ağlıyor. Yüreğim burkuluyor... Mısraların eksik olmalarına gelince, bunu bana ilk defa sen söylemedin... Benim şiirlerimi dinliyenlerden bir çokları senin gibi « Mısraların tamam değil » dediler fakat nasıl tamamlamalı, kolayını nasıl bulmalı? Siz belki benden daha iyi bilir siniz.

Zeyneb onbaşı okadar heyecanlanmıştı ki artık mülâzim Kadriye siz demeğe başlamıştı.

Zabit susuyordu.

— Cevap vermek çok güç... Mısralar... Bence bu bir sanat meselesidir. Her sanatın da kendine mahsus bir takım bilgileri vardır. Kaideleri vardır. Kanunları vardır. Meselâ bir mimar bir köprü yapmanın kaidelerini bilmezse ya köprü yapamaz veya yaptığı köprü iki gün sonra yıkılır gider.

— Köprü için söylediğin doğru... Hesap bilmek, mimarînin bir çok inceliklerine vakıf olmak lâzım... Fakat bu mısralar... Bunlarla ben ne zamandanberi meşgulüm bilsen... Garip bir istidadım var bu işe...

Mülâzim Kadri içini çekti:

— Belki dedi... Fakat istidat kâfi değil, her sanata mahsus bilgilere de sahip olmak lâzımdır. Mühendis mühendistir. Doktor değildir. Çünkü onun doğduğundan beri bu mesleğe karşı bir hayranlığı vardır. İstidadı vardır. Eğer çalışmamış ise bu heves hiç bir işe yaramaz değil mi?

— Doğru mu söyliyorsun?. Al başımıza bir iş daha... Öyleyse bu işler bitince şiir yazmağı öğrenmeğe başlamalı... Amma nasıl?

— Kendi kendine edebiyat kitaplarını okursun, öğrenirsin.

— Muhakkak yapacağım bu işi. Çünkü bu şiirler benim içimde bir yara gibi işliyorlar. Bir gün « Zeynebin şiirleri » adında bir kitabım çıkıverirse diye içim kaynıyor.

Ocaktaki odunlar sönmeğe yüz tutmuştu. Odanın loşluğu artmıştı. Dışardaki rüzgâr bacanın ağzından korkunç gürültüler çıkarıyordu.

Zeyneb onbaşı birden:

— Bana bak diye sordu. İp kollarını acıtıyor mu?

— Çok değil, yalnız ellerim uyuştu.

— Dinle; Eğer bana kaçmıyacağına yemin edersen, ellerini çözerim.

— Nereye kaçabilirim. Dört bir taraf kar, yol bilmem, iz bilmem, donmak veya çakallara yem olmak için mi? Ölmek istemiyorum.

— Olmaz yemin et sen gine, benimle tekrar et « Namusum ve şerefim üzerine Zeyneb onbaşının elinden kaçmıyacağıma söz veriyorum...

(Arkası var)

EN SON HABERLER

Gemiciler mukabelei bilmisil istiyorlar

İngiliz gemicileri Franko limanlarından birkaçının İngiltere donanması tarafından bombardıman edilmesini istediler. Gazeteler hükûmetin tedbir alması lâzım geldiğini yazıyorlar

Londra 11 (A. A.) — Milli gemicilik partisinden bir grup parti reisine bir istida ile müracaat ederek İngiliz ticaret gemilerinin bombardıman edilmesine bir mukabele olmak üzere İngiliz donanmasının Franko limanlarındandır. İkisini bombardıman etmesini talep etmişlerdir.

***

Frankistlerin hücumu

Cumhuriyetçiler bu şiddetli hücumu durdurdular

Kastellan, 10 (A. A.) — Kastellan ve Teruel mıntakalarında Franko kıtaatı tarafından her türlü vasıtalarla dün yapılan ve çok şiddetli olan hücum durdurulmuştur.

Hücumun bilânçosu

Salamanka, 10 (A. A.) — General Franko kuvvetleri Teruel cephesinde şiddetli taarruzlarda bulunarak 18 kilometrelik bir sahayı tamamile ele geçirmişlerdir. 250 kişilik bir Cumhuriyetçi kıtası bunlara teslim olmuştur.

İngiliz gemileri

Hükûmetin tedbir alması isteniyor

Londra, 10 (A. A.) — İngiliz gazeteleri umumiyetle İspanya sularında bombardıman edilen ticaret gemilerinden uzun uzadıya bahsederek bu bombardımanın sebeplerini tahlile çalışmaktalar. Bu hususta hükûmetin lâzımgelen tedbiri almasını istemektedirler.

İtalyanın haricî siyaseti

(Başmakaleden devamı)

Ve İngiliz - İtalyan anlaşmasını dünya sulhünün en sağlam bir temel taşı saymaktadırlar. Bununla Avrupa siyasesinde bir istikrar temin edilmiş olacaktır. Şunu da kaydetmek lâzımdır ki İngiltere ile İtalya arasında yapılmış olan anlaşma henüz meriyet mevkiine girmiş değildir. İngiltere bunun için İtalyanın İspanyada takibetmekte olduğu müdahale siyasetinin sona erdirilmesini şart koşmuştur. İtalya siyasilerinin büyük siyasî muvaffakıyet saydıkları bu anlaşma acaba tatbik sahasına çıkabilecek mi? İspanyadaki müdahale siyasetinden vazgeçmek İtalya-Almanya arasındaki anlaşma zeminlerinden bir tanesini daha ortadan kaldıracak bir mahiyette alabilir. O zaman Avrupada bugünkünden daha başka bir siyasî vaziyet hâdis olacağı da muhakkak telâkki edilmelidir.

CİHAD BÂBAN

Umumî intihabat

Bir kanun hazırlanmak için Lehistanda ayan içtimaa çağırıldı

Varşova 10, [A.A.] — Bugün Ayan Meclisi fevkalâde bir içtima davet edilmiştir. Bu içtimada umumi bir intihabat kanunu hazırlanacaktır.

DIŞ SIYASA

Frankonun siyasî münasebetler:

BELÇİKA İLE

Belçika Başvekili Spik geçenlerde Ayan Meclisinin Hariciye Encümeninde Belçika ile Franko hükûmeti arasındaki siyasî münasebetleri izah etmiştir. Bu izahata göre Belçika hükûmetinin Franko nezdine gönderdiği bir ticarî heyet Franko tarafından kabul edilmemiştir. Franko böyle bir heyeti kabul etmek için kurduğu devletin Belçika tarafından tanınmasını esaslı bir şart olarak ileri sürmüştür. Bu Belçika hükûmeti tarafından büyük ehemmiyeti haiz bir siyasî mesele olarak telekki ediliyor. Ve hükûmet Frankoyu bugün için bir devlet reisi olarak tanımak için siyaseten ve hukuken imkânsızlık mevcut olduğuna kanî bulunuyor.

Belçikanın Cumhuriyetçi ve Milliyetçi İspanyollarla ayrı ayrı münasebete girmesi İspanyanın ikiye ayrılmış olduğunu kabul etmek gibi bir vaziyet ihdas edeceğinden burada mümkün görülmüyor. Zaten hükûmet bu fikre taraftar bulunsa bile Belçika Sosyalist partisi buna karşı bir cephe alacağını açıkça bildirmiştir.

Halbuki Katolik ve Nasyonalist partiler Franko ile ne olursa olsun münasebata girişilmesine, hattâ Franko hükûmetinin tanınmasına taraftar bulunuyorlar.

Bugün Belçikada Nasyonalist İspanya mevzuundaki bu karışık fikirler dolayısile siyasî bir yol çizilememiş bulunuyor.

ÇEKOSLOVAKYA İLE:

Nasyonalist İspanya ile Çekoslovakyanın münasebetleri iyi bir şekilde cereyan etmektedir. Son günlerde Pragda yapılan konuşmalar neticesinde her iki taraf birbirleri nezdine mümessiller göndermeği kabul etmişlerdir. Bu mümessillerin vasifesi iki memleket arasında iktisadî münasebetleri inkişaf ettirmek ve her iki devletin toprakları üzerinde alâkalarını bir konsolos gibi himaye etmektir.

Bütün Çekoslovak siyasî mahafili Franko devletinin tanınmış olmasından büyük bir memnuniyet duyuyor ve Franconun İspanyada işgal etmiş olduğu topraklar üzerinde kuvvetli bir devletin tesis edilmiş olduğu fikrinde bulunuyor. Bu mesele Çekoslovakya sol cenah partilerinin de itirazına uğramamıştır. Onlar da bir sükûnet içinde bu tanınmayı kabul etmiş görünüyorlar. Bir cümle ile Franko Çekoslovak münasebetleri dostane bir inkişaf etmektedir.

DİPLOMAT

İngiliz hükümdarları

Fransayı ziyaretleri münasebetile yapılan büyük hazırlıklar

İngiltere Kral ve Kraliçesinin Fransayı ziyareti dolayısile Parisde büyük hazırlıklar yapılmaktadır.

Fransa hükûmeti kendi topraklarında kısa bir müddet misafir kalacak olan İngiliz hükümdarlarını memnun etmek için elindeki bütün vasıtalardan istifade ediyor.

Hükümdarlar Fransaya Hariciye Nazarateti vazifesini görmekte olan Kedorsay sarayında hususî surette hazırlanan dairelerde kalacaklardır. Salonlar, yatak odaları, yemek salonları bu husus için yeniden ve mükemmel bir surette tefriş edilmiştir.

Kral ve Kraliçeye aşçıları refakat etmeyeceği için Fransanın en meşhur aşçılarından bir tanesi resmen Londraya gönderilmiş ve sarayla temasa geçirilmiştir. Bu zat hükümdarların hangi yemeklerden hoşlandıklarını, hangi şarabı tercih ettikleri uzun boylu tetkik etmiştir ve Fransaya avdet etmiştir.

Kral ve Kraliçe 30 Haziran günü Versayaya gidecek lerdir. Burada bir resmigeçit yapılacak ve Kral bunu hususî tribününden seyredecektir. Resmi geçitten sonra sarayda yüz elli kişilik bir ziyafet verilecektir. Bundan sonra Fransa kıralına mahsus locaya gelecek olan hükümdarlar on yedinci asır kıyafetlerini giymiş kadınlı, erkekli bir kalabalığın arasında eğleneceklerdir.

Kral ve Kraliçe bir gün üniversite mahallesini ziyaret edecekler ve oradaki İngiliz pavyonunu gezeceklerdir.

Kral ve Kraliçenin seyahatleri münasebetile Bulonya ormanında hususi bir gar inşa edilecek ve seyahati müteakip vu gar oradan sökülüp kaldırılacaktır.

Kralın treni mütehassıs bir mühendis tarafından sevkedilecektir. Bu zat on beş senedenberi Fransayı ziyaret eden bütün devlet reislerinin trenleri sevketmiş bir zattır.

Bütün Paris kral ve kraliçesinin ziyaretlerini dört gözle ve büyük bir heyecan içinde beklemektedir.

Yeni bir mania

Çekilen Çin kuvvetleri su setlerini yıktılar

Şanghay, 10 (A. A.) — Mulumhai demiryolu boyunca ilerlemekte olan Japon kıtaatı yeni bir mania ile karşılaşmışlardır. Bu mania çekilen Çin kuvvetlerinin setleri yıkmak suretile etrafı suya boğmuş olmalarıdır.

Ruzvelt karar verdi

Askerî fabrikalara 1.545.000.000 dolar veriliyor

Vaşington, 9 (A. A.) — Reisicumhur Bay Ruzvelt askerî fabrikaların esaslı bir suretle tamir edilerek düzeltilmesi için bir milyar beşyüz kırkbeş milyon dolarlık bir tahsisat konulmasını meclisten talep etmiştir.

Büyük bir arbede

Peştede Nazilerle ameleler kavga ettiler

Budapeşte, 10 (A.A.) — Dün Budapeşte hükûme meydanında 30 Nazi ile 32 amele kavga etmişlerdir. Polis işe müdahale ederek kavga edenleri dağıtmıştır. İkisi ağır olmak üzere beş yaralı vardır. 42 kişi tevkif edilmiştir.

Süveyşten bir manzara: Kantarede sabih köprü

Siberyada 7 Yıl

Esaret hatıraları

Toplayan: B. D.

Tefrika: 73

Hey Mey Maru bir ölü evi gibi sükût içindeydi. Bu sessizlikte makinelerin gürültüsü, suların küpeşteye çarpıp dağılışı işitiliyordu. Bu hal bana çok dokunmuştu. Gözlerim yaşlandı..

Mevkufiyet

Kaptan bunları söyliyerek Hey Mey Maruya yol verdi. Ağır gemi yerinde sallandı. Sonra hantal vücudile ileri doğru atıldı. Evvelâ gemide "hareket ediyoruz, kurtulduk,, diye bir ümit belirdi. Fakat vapurumuz geniz bir çark yaparak istikameini çoktan değiştirmiş olan torpitonun vaziyetine müşabih bir vaziyet alınca büyük bir neşesizlik bütün esirlerin yüzünü sardı.

— Nereye gidiyoruz böyle?

— Yeniden esir mi olduk?

— Ne kötü talihimiz varmış...

— Keşke ne yapıp yapıp Mersine çıksaydık...

Fakat artık çare yoktu. Olan olmuştu. Birden esirler arasında öyle bir ümitsizlik baş göstermişti ki bunun uzun müddet devam etmesi tehlikeli olabilirdi. Japonlar bu halin derhal farkına varmışlardı. Bize:

— Arkadaşlarınızı teselli edin. Onları düşmanlarına teslim etmiyeceğiz. Bu nihayet hükûmetlerimizin anlaşmasına kadar sürecek kısa bir mevkufiyetten başka bir şey değildir diyorlardı.

Biz de bilhassa çok fena bir haleti ruhiyeye düşmüş olan askerler arasında bu fikirleri yayıyorduk. Buna rağmen umumi neşesizliği izale etmek kabil olamamıştı. Senelerdenberi hasretini çektiğimiz vatana kavuşacağımız sırada önümüze çıkan bu mâni belki talihimizi tamamen değiştirecekti. Önümüzde muayyen bir hayat projesi çizmiştik. Şimdi bütün hayallerimiz suya düşmüş oluyordu. Hükûmetlerin anlaşmasını kim bilir ne kadar uzun bir zaman zarfında kabil olacaktı. Belki bu imkânsızdı bile... O zaman harbın sonuna kadar Yunanlıların elinde mi kalacaktık?

1921 nisanın bu beşinci günü ne kadar uğursuzmuş...

Torpito önümüze düştü. Biz de onun peşinden genç bir tayın anasını takip edişi gibi ilerlemeğe başladık. Yavaş yavaş ortalığı bir karanlık basmıştı. Yıldızlı ve karanlık bir gece idi. Güvertede sancak ve iskeleyi gösteren ışıklardan başka bir ışık bulmak kabil değildi. Torpito da ayni şekilde ve karanlık içinde seyrediyordum. Hafif bir rüzgâr başlamıştı. Hey Mey Maru sanki bir ölü evi gibi sükût içinde idi. Bu sessizlikte makinelerin gürültüsü, suların küpeşteye çarpıp dağılışı işitiliyordu. Nedense bu hal bana çok dokunmuştu. Gözlerim yaşlanmıştı.

Felâket içinde uzağımızda kalmış vatanın imdadına koşamıyorduk. Hasretile yandığımız topraklara ayak basamıyorduk. Yine bir meskenet hayatı başlıyacaktı. Ve kim bilir ne şartlar altında daha ne kadar yaşıyacatık.

Midilli

Gecenin hayli ilerlemiş bir saatinde Midilli limanına geldik. Önümüzde giden torpito demirlemişti. Biz de onun bir parça gerisinde demir attık. Asabımız bu yeni hâdiseyle çok bozulmuş olduğu için gözlerimize uyku girmiyordu. Bütün esirler ayni halde idi. Herkes birbirlerile bir sır tevdi edermişcesine yavaş sesle konuşuyordu.

Ayaklarım kesiliyordu. Yorgunluktan bitkin bir hale gelmişim. Yatağıma uzanmağa karar verdim. Gözlerim yanıyordu. Soyunmadan karyolamın üstüne uzandım. Orada uyuyup kalmışım. Rüyasız derin bir uyku ile saatler geçmiş... Birden bir makine gürültüsile uyandım. Ortalık artık adam akıllı aydınlanmıştı. Her tarafım ağrıyordu. Derhal güverteye çıktım. Midilli arkamızda yeşil ve karanlık bir hayal halinde kalmıştı. Torpito bir gün evvelki gibi önümüzde ilerliyordu. Biz de onu takip ediyorduk.

Kaptana yaklaştım:

— Nereye gdiyoruz böyle kaptan?

Japon yüzünü ekşitti ve omuzlarını kaldırdı.

— Ben biliyor muyum? Yalnız torpitoyu takip etme emrini aldık. O nereye gidiyorsa biz de oraya gideceğiz.

— Neresi olabilir?

— Her halde Yunanistan limanlarından birine olacak...

(Arkası var)

DÜN BUGÜN

Yirmi beş sene evvelin, insanları heyulâi bir hale sokan şapkalarile bugünün hafif ve zarif kadın şapkalarını mukayese edenler acaba ne düşünüyorlar?

Şaşmayalım. Yirmi beş sene sonra bugünküler de aynı hale düşeceklerdir.

Kamutayda

Muhtelif kanun lâyihaları müzakere ve kabul edildi

Ankara, 10 (A. A.) — Kamutay bugünkü toplantısında tütün ve tütün inhisarına ait kanun lâyihası ile sermayesinin tamamı devlet tarafından verilerek kurulmuş olan iktisadî teşekküllerin murakabesine ait kanunu müzakere ve kabul etmiştir.

Galatasaray Yugoslavyaya gitti

İstanbul, 10 [Hususî] — Galatasaray kulübü üç maç yapmak için bugün Yugoslavyaya hareket etmiştir.

ILICADA BİR GÜN

(Üsttarafı 1 incide)

— Bunlar acaba büyüyüp yapraklanacaklar mı? Yoksa yere skoulmuş bir fasulye sırığı gibi böyle cansız mı kalacaklar Eğer bu fidanlar yeşerir ve yol kenarında boy verirlerse Ilıca şosesi Türkiyenin en güzel yollarından biri sırasına girecek ve büyük ağaçların gölgelediği bu yol üzerinde gezmek bütün Erzurumlular için bir zevk olacaktır.

Ben böyle düşünürken Trabzon tarafından gelen bir kamyonun peşinden sürüyüp getirdiği bir toz bulutu nefesimi tıkadı. Böyle giderse Ilıcaya ancak tozdan yapılmış bir heykel halinde gidebileceğim.

Erzurumdan on kilometro kadar açıldıktan sonra arabacı hayvanlarını sağ taraftaki tarlalardan birinin içine sürdü.

— Ne oluyorsun oğlum, şaşırdın mı? diye sordum.

— Hayır dedi arabacı, buradan ötede yolu tamir ediyorlar da.

Hakikaten Gez köyünün ilerisinden Ilıcaya kadar büyük bir faaliyet var. Bir kenarda durmadan işliyen silindirler, öbür yanda taş kıran amele mükellefe... Yer yer çadırlar kurulmuş, ortada fen memurları geziniyor...

Bu faaliyet beni memnun etti. Fakat çıplak ayak, üstlerinde parça parça elbiselerle taşların üzerine çökmüş çekiç sallayan köylülere acıdım. Yol parasını veremedikleri için kim bilir nerelerden buraya gelmiş çalışıyorlar. İçlerinde sakalları beyazlanmış, belleri bükülmüş ihtiyarlar bile var.

Ilıcaya artık yaklaşıyoruz. Köprüyü geçtikten sonra geniş cadde üzerinde ilerlemeğe başladık. Soldaki kahveler tamamile dolu idi. İçerden tavla şakırtıları, konuşma sesleri geliyordu.

Arabacı:

— Nerede duralım diye yüzüme baktı.

— Sür hele dedim. Banyolara kadar gideriz.

Bugün kaplıcaların bulunduğu kısım pek kalabalık. Erzurumdan bir çok kimseler havaların güzelliğinden istifade ederek buraya gelmişler, gezip tozup yıkanıyorlar.

Kubbesi teneke ile kaplanmış taş bir binanın önünde durduk. Arabacı:

— İşte burası dedi.

İndim. İki ayak merdiveni atlıyarak "baylara açık,, olan bu çermikten içeri girdim.

İçerisi bir ana baba günü. Ortadaki geniş havuzun içinde sakallısından bıyıksızına, gencinden ihtiyarına kadar bir çok kimse banyo yapıyorlar. Oluklardan gürüldeyerek sular akıyor. Kenarlarda takunyelerini takırdatarak peştemallara sarınmış yarı çıplak müşteriler geziniyor. Bir kısmı da beyhuş bir halde sedirlerin üzerine uzanmış yatıyorlar: Bir kalabalık bir kıyamet...

Burada uzun müddet duramadım. Dışarı çıktım. Ve hemen kapının ağzında banyoların müsteciri "şarkın felâket modeli,, Bay Mahmutla karşılaştım. Beni görünce:

— Uy, refuğum diye bağırdı nereyesun boyle...

— Ilıcayı gezmeğe geldim dedim.

— Küçük çermiği gördün mü?

— Yok dedim görmedim.

Yanyana yürüdük o bir parça ilerimizdeki ufak bir kapıyı açtı.

— İşte dedi buraya zincirli çermik derler.

Küçük bir havuz, dibinden fıkır fıkır su kaynıyor, sıcak ve şifalı. Verilen izahata göre burası daha çok hususi bir mahiyeti haizmiş. Ailelerile Ilıcaya gelenler burayı bir müddet için tutar ve yıkanırlarmış...

Oradan çıktık, yürüyüşümüze devam ettik. Bu sırada omuzuna bir fotoğraf makinesi asmış beyaz saçlı, uzun boylu bir zat yanımıza geldi. Bay Mahmud:

— Gazeeci Bay Sezai dedi ve ilâve etti. Nahiye müdürümüz.

Nahiye müdirile Ilıcayı baştan aşağı gezdik. Evvelâ İmar Birliği tarafından yaptırmış olan otele ve banyolar agirdik. Güzelce bir bina... Fakat çırıl çıplak. Bir oda görmek isemedi. Otelci altı parke, mobilyesiz bir oda açtı.

— Yahu burada eşya yok mu?

— Hayır beğim oteli biz böyle çıplak veririz.

Ve minelgaraip, bunu da hiç işitmemiştim. Bizim bildiğimiz bir müessesenin otel adını alması için birinci şart kiralanacak yatak ve karyolası olmasıdır. Çıplak odalı bir binaya otel adını verildiğini daha ilk defa işitiyordum. Meğer müstecir daha bu işe yen başlamış ta onun için henüz mobilye tedarik edememiş.. Yakında eksiklerini tamamlıyacakmış...

Otelin önünde büyük bir bahçe ve bahçenin ortasında bir havuz var. Daha çalışmalar bitmediği için güzelliğini ala - mamış.

Nahiye müdürü:

— Şöyle bir parça da yukarıya doğru çıkalım dedi. Yürüdük. Sağda bir karakol binası, daha ileride müdür evi, hükûmet, mektep binaları var. Bunların inşaatı pek yakında ikmal edilecekmiş.

Ilıcanın ilerlemesi için gerek vilâyet gerek nahiye iki taraflı bir gayret gösteriyorlar. Yapılan programa göre vilâyet buraya büyük bir çeşme yaptıracak, bir kaç nümune evi inşa ettirecek, su getirtecek, çermikleri ıslah edecek, bir çocuk bahçesi, bir tenis kordu yaptıracak bahçeli ve çalgılı bir gazino inşa ettirecek - tir. Buna ilâveten bir tathirhane ve bir de buğu sandığı yaptırılacaktır.

Nahiyeye gelince o da elindeki imkânlar dahilinde bir köy odası, bir gazino, bir lokanta, bir mezbaha binası, bir umumi helâ yaptıracak mevcut fidanlığı ıslâh edecek, Karasuyun kenarile bahçeleri ve mektep civarını ağaçlıyacaktır.

Tasmim edilen bu işler yapıldıktan sonra Ilıca Erzurum için güzel bir istirahat ve tatil kasabası olacaktır.

Bugünkü şartlar dahilinde Ilıca henüz bu vasfı haiz değildir. Uzun ve tozlu bir yolda seyahat ettikten sonra istirahat edecek bir otel, sükûneti kalple yemek yiyecek bir lokanta, şöyle rahat rahat oturulacak bir gainosu yok...

Programa ithal edildiğine göre bu eksikliklerin yakın zamanda telâfi edileceğini ümit edebiliriz. ÇalışkanErzurum valisi Erzurumlulara Ilıcayı mükemmel bir kasaba olarak elbette ve pek yakın bir zamanda hediye edecektir

Fransa ile tam mutabakat hasıl oldu

(Üsttarafı 1 incide)

Hatay meselesi etrafında bir anlaşmaya varıldıktan sonra iki muahede yapılacak

Paris, 10 (A.A.) — Fransız gazeteleri Hatay meselesinden bahsederek bu hususiaki görüşmelerin pek ilerlediğini ve iki memleket arasında iyi bir anlaşmaya müncer olduğunu yazarak yakında bir birini takip eden iki muhade yapılacağını kaydetmektedirler. Hatayda Fransız memurlarının şiddetli tedbirler alması sayesinde vaziyet normal bir hahe girmiştir. Kayit muamelesine tam bir serbestile ve müdahalesiz olarak devam olunmaktadır. Bu vaziyet gerek Paristе ve gerekse Ankarada memnuniyet uyandırmıştır.

Yeni Hatay Valisi Antakyada işe başladı

Antakya, 10 (A. A.) — Yeni Vali Abdurrahman vazifeye başlamıştır. Dün vazifesi başında valiyi ziyaret eden Delege ve kumandan Kale orada bulunan memurlara bir nutuk irat ederek demiştirki: Her yerde memleketi ekseriyet anasırı idare eder, ekalliyetler buna tabî olurlar. Türk - Fransız dostluğunun her türlü halelden vikayesi için bütün icraatı yapacağız. Bütün memurların buzihniyetle hareket etmelerini isterim.

Türk Maliyesi

Maliye Vekilinin Fransız gazetelerine beyanatı

Paris 10 (A. A.) — Gazete muharrirlerinden birisinin açtığı bir suale cevaben Türkiye Maliye Vekili Fuat Ağralı Türkiyenin 938 malî yili bütçesi hakkında etraflıca bir cevap vermiştir. Bu cevapta bütçenin diğer senelere göre inkişafı ile halihazır bütçe yekûnunun 250 milyon liradan fazla olduğunu kaydetmiş ve varidat menbalarını birer birer izah etmiştir.

Sahip ve Başmuharriri
DİHAD BÂNAN
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri
Müdürü: Bahadır DÜLGER

Basıldığı yer DOĞU Basımevi

Oltuda Partlar

(Üsttarafı 1 incide)

hükûmetçik teşkil ve bu üç hükûmet te başlarını siyasî merkez olan Arsay (Erais) e bağlayarak millî bir vahdet teşkil eylemişlerdir. Ova Çitleri birçok ihtiramcı milletler arasında inhilâl edip gitmişler. Dağ Çitleri ise bu ihtiramcılara karşı her zaman mücadele ederek daima milliyetlerini muhafaza eylemişlerdir. Selçuklilerin istilâsına kadar bu hal böyle devam etmiş ve soğumun kumandanı Gürcüleri mahvelmesinden ve şarkî Romanın Melâzgirtle mağlûbiyetinden sonra Oğuz kardeşlerinin irşadile memnuniyetle müslimanlığı kabul eylemişler ve Türk birliğine girmişlerdir.

Ve bugün de Osmanlı devletinin Çıldır eyaletinin en sadık ve cengâver tebaasıdırlar. »

Naim Çelebinin bu yazdıkları çok doğrudur. Bugün Gürcü adile anılmakta olan Çitmilerin bulunduğu menatik Türk tarihi noktai nazarından çok tetkike muhtaçtır. Bu havalide yapılacak tarihî tetkikat geçmiş asırların sademeleri istilâları neticesinde mahvolmuş unutulmuş bir medeniyet izini ve hem çok eski bir Türk medeniyeti asarını yeni nesillerimize göstermiş olacaktır.

Özdemir AKAGÜN

Okuyucularımızın yazıları

Köy yolları

Hükûmetimizin ehemmiyet vermiş olduğu meselelerden biriside yollardır.

İşittiğimden değil gördüğümden bahsediyorum: Geçen yıl Trabzondan Erzuruma geliyordum.! Bütün seyahat esnasında: Tesfiyei turabiyeleri yapılıyor, taşlar kırılıyor, kum'lar taşınıyor ve sayısız amele çalışıyordu, menfez ve köprüler yapılıyordu.

Erzurum - Ardahan yolunda vaktile kardan, fırtınadan büyük tehlikelere maruz idi. Bu yıl ise Nafıanın meşkûr gayretleri sayesinde halkın yüzü gülmüştür.

Yazında bataklık, çamur deryası içinde geçilmez bir halde bulunan yollar tamirler sayesinde bu vaziyetten kurtulmuş bulunuyor.

Fakat köy yollarına gelince bunlarda tamire başlanmış, köprüler, bataklıklar kurutulmak üzere iken her nasılsa yarım kalarak eski harap vaziyetindek almıştır. Geçen yıllar köylere değil, kasabalara geçmek bile mümkün olmiyordu. Halk müşkilâ'a uğriyor.. işinden gücünden kalıyordu. Bu fena bakımsız yolların da bu vaziyetten biran evvel kurtulması temennisini izhar ediyorum. Cumhurlyet hükûmetinin meşkûr mesaisinin köyleri birbirine rapteden yolların da yapılmasına hizmet edeceğine kaniim.

Münip UMUDUM

DOĞU
İLÂN TERİFESİ

8	inci	sahifede	antimi 25	kuruş
7	»	»	» 50	»
6	»	»	» 75	»
5	»	»	» 100	»
4	»	»	» 150	»
3	»	»	» 200	»
2	»	»	» 250	»
1	»	»	» 400	»

İlân verecek kimseler **DOĞU** Gazetesi İdare Müdürlüğüne müracaat etmelidirler. Devamlı ilânlar için hususi tarife tatbik edilir.

Kırmızılı ilânlarda tarife bir misli fazlasile alınır.

Adres değiştirmek 25 kuruşluk ücrete tâbidir.

DOĞU Abone Tarifesi

Seneliği	:	12	Lira
Altı aylığı	:	7	»
Üç aylığı	:	4	»
Bir aylığı	:	1,50	»

ECNEBİ MEMLEKETLER İÇİN

Seneliği	:	24	Lira
Altı aylığı	:	14	»

Posta günleri

Ankara - İstanbul - Trabzon postaları

Gidiş		Geliş	
Cumartesi	15	Cumartesi	7,30
Pazartesi	18	Pazartesi	14,30
Çarşamba	18	Perşembe	16,30

Kars - Ağrı postaları

Cumartesi	13.17	Cumartesi	13.13
Pazartesi	13.17	Pazartesi	13.13
Perşembe	13.17	Çarşamba	13.13

Oltu - Tortum postaları

Cumartesi	10.00	Pazartesi	15.00
Salı	7.00	Çarşamba	15.00

Çat postası

Cumartesi	9.00	Cuma	14.00

Erzurum Vilâyet Matbaasında

Başlık, Duvar ve El ilânları, Defter, Fatura, makbuz, Cetvel, Kartvizit, Amele karnesi, Evrak kalemleri, Mubasebei Hususiye ve Nafiaiara ait Bilûmum Evrakı Matbua, Kitab, Ehliyetname, Sıhhat ve Hüviyet Cüzdanları

UCUZ ve NEFİS BİR SURETTE TABI

ve Hariç Vilâyetlerden gönderilecek siparişler süratle ihzar edilir.

Adres: *Vilâyet Matbaası -rzuErum*

Erzurum Belediye Reisliğinden:

No.	Bedeli muhammeni L.	Kuruş	Mevkii	Cinsi
147	100		Eski mal meydanında	Mağaza
222	100		» » »	»
214	80		» » »	»
232	120		» » »	»
	20		Kale kapısında	Dükkân
	20		Kale kapısında	»
9	85		Zahire halinde	Mağaza
14	75		» »	»
17	75		» »	»
	20		Kavakta iki tarla	Tarla
	50		Murat Paşada	Mağaza
11	75		Zahire halinde	»
92	25		Nalbantlarda	Dükkân
90	25		»	»
93	25		»	»
4	70		»	Kahve
94	25		»	Dükkân
100	25		»	»
	30		Kez kahvesi	Kahve

Belediye dairesine ait yukarıda mevki ve bedeli muhammeni yazılı mağazalar 1/6/938 tarihinden 31/5/939 tarihine kadar icara verilmek üzere 15 güd müddetle tekrar müzayedeye çıkarılmış olup 15/6/938 tarihine müsadif çarşamba günü saat 14 te Belediye dairesinde ihalesi yapılacağından talip olanların Belediye Muhasebesine müracaat emeleri ilân olunur. (No. 398) 4 - 4

Hasankale Belediye Başkanlığından:

1 — Hasankale kazası merkezinde (2424) lira 9 kuruş bedeli keşifli nümune evi inşaatı açık eksiltme usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme 27-6-938 Pazartesi günü saat on dörtte Hasankalede belediye dairesinde teşekkül eden komisyonda yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat miktarı 182 liradır.

4 İstekliler bu işin evrakı fenniyesini Erzurum Nafıa müdürlüğünde ve Hasankale belediye dairesinde okuyabilirler.

5 — İstekliler 27-6-938 Pazartesi günü saat 14 de bu işlere ehliyeti olduğuna dair vesikasile ticaret odası vesikasını alarak Hasankale belediye dairesinde teşekkül eden komisyon riyasetine müracaat etmeleri ilân olunur. (No, 419)

Erzurum Sulh Mahkemesinden:

Davacı Erzurum Murat paşa mahallesinden Mustafa oğlu Halil Bilici ile müddei aleyh ayni mahalleden Mustafa oğlu Mehmet Çebiç arasında tahaddüs eden taksim ve izaleyi şuyu davasının ruyeti sonunda sadır olup katiyet kazanan ve icraya konan 166 180 numru ve 17-5-938 tarihli ilân mucibince bunların Erzurum murat paşa mahallesinin dere sokağında kain yemini dellal Osman hanesi, yesarı ve cephesi tarık ve arkası değirmen barkı hududile mahdut ve 5 34 62 numru ve kânun evvel 336 tarihli tapuya merbut sıf mülk maa müştemilat evlerinin bilmuzayede satılmasına karar verilmiş ve bu eve 300 lira kıymet tahmin edilmiş olmakla satışın ilân tarihinden itibaren bir ay sonra sulh hukuk mahkemesi binasında yapılacağı, artırma şartnamesinin herkes tarafından görülebileceği satış gününde artırma bedeli muhammen kiymetin % 75 ini bulmadığı takdirde en son artıranın taahhüdü baki kalmak üzre artırmanın 15 gün daha uzatılacağı ve 15 inci gün ayni saatta en çok artıran namına ihale yapılacağı, ipotek sahibi alacaklılarla diğer alakadarların gayri menkul üzerindeki haklarını, hususile faiz ve masarife dair olan iddialarını evraki müsbitelerile birlikte 20 gün içinde daireye bildirmeleri, aksi halde haklarının tanınmıyacağı ilan olunur. (No. 422)

Okuyucularımıza

1 — 1 Haziran 938 tarihinden itibaren gazetemiz devaire ait resmî ilânları Ziraat Bankası vasıtasile alacaktır.

2 — Resmî müesseseler gazetemize ilânlarını parası peşin olarak doğrudan doğruya gönderebilecekleri gibi Ziraat Bankası Erzurum şubesi veyahut bu Bankanın bölgedeki ajansları vasıtasile de yollayabilirler. Bu bakımdan, gazetemize Erzurumdan uzak olan yerlerinde kolayca ilân vermelerine imkân bahşedilmiş olmaktadır.

3 — Ziraat Bankası gazetemiz ilân ücretlerini tahsile salâhiyettardır.

Trabzon Belediye riyasetinden:

1 — Belediye önündeki, meydan parkeye tahvil edilecektir. İşin mikdarini ve muhtelif aksamın vahidi fiatlarını ve şeklini gösteren evrak, her gün Belediyede bilâ bedel görülebilir. Keşif mikdarı 9.093 lira 23 kuruştur.

2 — Münakasa, açık eksiltme suretile, 21 - 6 - 938 Salı günü saat 15 de Belediye Daimi encümeninde yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat: 682 liradır.

4 — Taliplerin, Belediye fen müdürlüğünden veya Nafıa teşkilâtından alınmış olup pareke inşaatını yaptıklarına dair ehliyeti fenniye vesikalarını ibraz etmeleri şarttır.

(No. 412) 4 - 2

Erzurum Vilâyetinden:

Aşkale kazasında yapılmakta olan ilk okul binası ikmal inşaatı ile çatı inşaatı 8824 lira 95 kuruş bedeli keşif mukabilinde açık eksiltme üsulu ile eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 20 Haziran 938 Pazartesi günü saat 14 de vilâyet daimî encümen odasında yapılacaktır.

2 — İstekliler bu işe ait evrakı fenniyeyi vilâyet daimî encümen ve Nafıa müdürlüğünde okuya bilirler.

3 — Muvakkat teminatı 662 liradır.

4 — İstekliler resmi gazetenin 7-5 936 gün ve 3297 sayılı nushasında çıkan talimatnameye göre vesikalarını hazırlayıp birinci maddede yazılı gün ve saatta mezkûr heyet riyasetine müracaat etmeleri ilân olunur. (No. 392) 4-3

Erzurum Vilâyetinden:

Aşka'e kazasının pırnakapan köyü ile okul binasının 2474 lira 48 kuruş keşif bedelli ikmal inşaatı açık eksiltme üsulu ile eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 20 Haziran 938 Pazartesi günü saat 14 de Erzurum hükûmet konağı içinde vilâyet daimî encümen odasında yapılacaktır.

2 — Bu işe ait keşif cedveli ve sair fenni evrakını Nafıa müdürlük ve daimi encümende okunabilir.

3 Muvakkat teminatı 186 liradır.

4 İstekliler resmî Gazetenin 7-5 936 gün ve 3297 sayılı nushasında çıkan talimatnameye göre vesikalarını hazırlayıp birinci madde de yazılı gün ve saatta vilâyet daimî encümenine müracaatlar ilân olunur. (No. 391) 4-4